

ספר יונה – קריאה ולימוד

פרק א

- (א) ויהי דבר יהוה אל יונה בן אַמְתַּי לְאַמֹּר:
- (ב) "קום לך אל נינוה העיר הגדולה וקרא עליה כי עליה רעתם לפני."
- (ג) ויָקֻם יונה לברות תְּרַשִּׁישָׁה מִלְּפָנֵי יהוה ויָרֵד יפו וימצא אֲנִיָּה בָּאָה תְּרַשִּׁישָׁה ויתן שְׂכָרָה ויָרֵד בָּהּ לְבֹיָא עִמָּהֶם תְּרַשִּׁישָׁה מִלְּפָנֵי יהוה.

- מדוע, לדעתכם, יונה בורח? מה הוא מצפה שיקרה בעקבות כך?

- (ד) ויהוה הטיל רוח גדולה אל הים ויהי סער גדול בים והַאֲנִיָּה חִשְׁבָה לְהִשָּׁבֵר.
- (ה) ויִירָאוּ הַמִּלְחָמִים וַיִּזְעְקוּ אִישׁ אֶל־הָאֻי וַיִּטְּלוּ אֹת הַכִּלִּים אֲשֶׁר בָּאֲנִיָּה אֶל הַיָּם לְהִקָּל מַעֲלֵיָהֶם וַיִּוְנֶה יָרֵד אֶל יַרְכִיתִי הַסַּפִּינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם.

- כיצד אתם מפרשים את הבחירה של יונה להירדם?

- (ו) וַיִּקְרַב אֶלְיוֹ רֶב הַחֵבֶל וַיֹּאמֶר לוֹ: "מַה לָּךְ נִרְדָּם קוֹם קְרָא אֶל־הָאֻי וְיַתְעִשְׁתָּ הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נִאָּבֵד."
- (ז) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ: "לָכֹ ונִפְלֵלָה גִּדְּלוֹת וְנִדְּעָה בְּשֻׁלְמִי הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ." וַיַּפְּלוּ גִּדְּלוֹת וַיַּפֵּל הַגִּדְּלוֹל עַל יוֹנָה.
- (ח) וַיֹּאמְרוּ אֶלְיוֹ: "הִגִּידָה נָא לָנוּ בְּאִשֶּׁר לָכֵּן הִרְעָה הַזֹּאת לָנוּ? מַה פִּלְאֻכְתָּךְ? וּמֵאַיִן תִּבְּוֹא? מַה אֲרָצְךָ? וְאֵי מִזֶּה עִם אֲתֶה?"
- (ט) וַיֹּאמֶר אֶלְיָהֶם: "עֲבָרִי אֲנִי וְאֵת יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יֹרֵא אֲשֶׁר עָשָׂה אֹת הַיָּם וְאֵת הַיַּבֵּשָׁה."
- (י) וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יְרָאָה גְּדוֹלָה וַיֹּאמְרוּ אֶלְיוֹ: "מַה זֹּאת עֲשִׂיתָ?" כִּי יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מִלְּפָנֵי יְהוָה הוּא בָרָח כִּי הִגִּיד לָהֶם.
- (יא) וַיֹּאמְרוּ אֶלְיוֹ: "מַה נַּעֲשֶׂה לָּךְ וַיִּשְׁתַּק הַיָּם מַעֲלֵינוּ כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר?"
- (יב) וַיֹּאמֶר אֶלְיָהֶם: "שִׂיאוּנִי וְהִטִּילֵנִי אֶל הַיָּם וַיִּשְׁתַּק הַיָּם מַעֲלֵיָכֶם כִּי יוֹדַע אֲנִי כִּי בִשְׁלִי הַסַּעַר הַגָּדוֹל הִזָּה עָלֵיָכֶם."

- כיצד אתם קוראים את דבריו של יונה? איזה רגש והלך מחשבה מסתתרים מאחורי המילים "שאוני והטילוני אל הים", דיכאון? אלטרואיזם?
- מה בין ניסיון הברחה של יונה לבין ההירדמות שלו, וכעת לגזירה שהוא גוזר על עצמו – למות?

- (יג) ויחזקתו הַאֲנָשִׁים לְהַשִּׁיב אֶל הַיִּצְשָׁה וְלֹא יִכְלוּ כִּי הֵימָּה הוֹלֵךְ וְסֹעֵר עַל־הֵם.
- (יד) וַיִּקְרָאוּ אֶל יְהוָה וַיֹּאמְרוּ: "אֲנִיָּה יְהוָה אֵל נָא נֹאבְדָה בְּנֶפֶשׁ הָאִישׁ הַזֶּה וְאֵל תִּתֵּן עָלֵינוּ דָם נִקְיָא כִּי אַתָּה יְהוָה כְּאֲשֶׁר חִפְצָתָ עֲשִׂיתָ."
- (טו) וַיִּשְׁאֹל אֶת יוֹנָה וַיֹּטְלוּהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֵד הֵימָּה מוֹעֵפֹו.
- (טז) וַיִּזְרָאוּ הָאֲנָשִׁים יְרֵאָה גְדוֹלָה אֶת יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ זֶבַח לַיהוָה וַיִּהְיוּ גִדְרִים.

פרק ב

- (א) וַיִּמָּן יְהוָה דָּג גְּדוֹל לְכַלֵּעַ אֶת יוֹנָה, וַיֹּהִי יוֹנָה בְּמַעַי הַדָּג שְׁלִשָּׁה יָמִים וּשְׁלִשָּׁה לַיְלֹת.
- (ב) וַיִּתְפַּעֵץ יוֹנָה אֶל יְהוָה אֱלֹהָיו מִמַּעַי הַדָּגָה.
- (ג) וַיֹּאמֶר: "קְרֹאתִי מִצָּרָה לִי אֵל יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי, מִבֶּטֶן שְׂאוֹל שִׁוְעָתָהּ – שְׂמַעְתָּ קוֹלִי.
- (ד) וְתִשְׁלִיכֵנִי מִצִּוְלָה כִּלְכַב יָמִים וְנִהְר יִסְבֵּבֵנִי כֹל מִשְׁפָּרִיד וְגִלְיָה עָלַי, עֲבְרוּ.
- (ה) וְאֲנִי אֲמַרְתִּי נִגְרָשְׁתִּי – מִנֶּגֶד עֵינָי אֲדָּא אוֹסִיף לְהִפְטִי אֶל הַיָּם קָדְשֶׁךָ.
- (ו) אֲפֹפוּנִי מִיָּם עַד נֶפֶשׁ, תַּחֲוֹם יִסְבֵּבֵנִי, סוֹף חֲבוּשׁ לְרֹאשִׁי.
- (ז) לְקִצְבִי הָרִים יִרְדּוּנִי, הָאָרֶץ בְּרָחִיקָה בַּעֲדִי לְעוֹלָם – וְתַעַל מִשְׁחַת חַיִּי יְהוָה אֱלֹהָי.
- (ח) כִּהְתַּעַשְׂתָּ עָלַי נֶפֶשִׁי אֶת יְהוָה זָכַרְתִּי וְתִבְוֹא אֱלֹיךָ תִּפְלֹתַי, אֵל הַיָּם הַיָּם קָדְשֶׁךָ.
- (ט) מִשְׁמָרִים הִכְלִי שׁוֹא חֲסִידִם יַעֲזֹבוּ.
- (י) וְאֲנִי בִקּוֹל תַּוְּדָה אֲזַכֵּחַה לָךְ אֲשֶׁר נִדְרָתִי אֲשַׁלֵּמָה יִשְׁוֹעָתָה לַיהוָה."
- (יא) וַיֹּאמֶר יְהוָה לְדָג, וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבֵּשָׁה.

• מה, לדעתכם, יעשה יונה כעת? האם יעשה זאת בלב שלם?

פרק ג

- (א) וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה שְׁנִית לְאָמְרוֹ:

- (ב) "קום לך אל נינוה העיר הגדולה וקרא אליה את הקריאה אשר אנכי דיבר אליך".
- (ג) ויקום יונה וילך אל נינוה בדבר יהוה ונינוה הייתה עיר גדולה לאלהים מהלך שלשת ימים.
- (ד) ויחל יונה לבוא בעיר מהלך יום אחד ויקרא ויאמר: "עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת".
- (ה) ויאמנו אנשי נינוה באלהים ויקראו צום וילבשו שקים מגדלים ועד קטנם.
- (ו) ויגע הדבר אל מלך נינוה ויקם מפסאו ויעבר אדמתו מעליו וכס שק וישב על האפר.
- (ז) ויגזק ויאמר בנינוה מטעם הפלך וגדלו לאמר: "האדם והבהמה הפקר והצאן אל יטעמו מאומה אל ירעו וימים אל ישתנו".
- (ח) ויתפשו שקים האדם והבהמה ויקראו אל אלהים בתזקו וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר פכפיהם.
- (ט) "מי יידע ישוב ונחם האלהים ושב מחורו אפו ולא נאבד?"
- (י) וקרא האלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה וינחם האלהים על הרעה אשר דיבר לעשות להם ולא עשה.

• מה דעתכם על מעשיהם של אנשי נינוה? האם מעשיהם מוכיחים את צדקתו של יונה, או את עמדתו של אלוהים בסיפור?

פרק ד

- (א) וירע אל יונה רעה גדולה ויחר לו.
- (ב) ויתפלל אל יהוה ויאמר: "אנח יהוה הלא זה דברי עד היותי על אדמת, על פן קדמתי לברח תרשישה כי ידעתי כי אתה אל חנון ורחום ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה.
- (ג) ועתה, יהוה, קח נא את נפשי מפני כי טוב מותי מחייו".
- כיצד אתם מבינים את ההסבר של יונה מדוע ברח לתרשיש?
- האם אתם מזדהים עם עמדה זו? מדוע?
- (ד) ויאמר יהוה: "היהיטב חרה לך?"
- (ה) ויאמר יונה מן העיר וישב מקדש לעיר ויעש לו שם ספה וישב תחתיה כצל עד אשר יראה מה יהיה בעיר.
- (ו) וימן יהוה אלהים ויקוץ ויעל מעל ליונה להיות צל על ראשו להציל לו מרעתו וישמח יונה על הפקידון שמחה גדולה.
- (ז) וימן האלהים תולעות בעלות השחר לפתחת ותף את הקיץ ויכש.

- (ח) וַיְהִי כְּזֶרֶחַ הַשָּׁמֶשׁ וַיִּזְמַן אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים הָרִישִׁית וַתֵּף הַשָּׁמֶשׁ עַל רֹאשׁ יוֹנָה וַיִּתְעַלֵּף וַיִּשְׁאֵל אֶת נַפְשׁוֹ לְמוֹת וַיֹּאמֶר: "טוֹב מוֹתִי מִחַיִּי".
- (ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל יוֹנָה: "הֲהֵיטֵב תָּרָה לָךְ עַל הַקְּקִילִי?" וַיֹּאמֶר: "הֵיטֵב תָּרָה לִי עַד מוֹת".
- (י) וַיֹּאמֶר יְהוָה: "אַתָּה חֹסֶת עַל הַקְּקִילִי וְאַשֶּׁר לֹא עֲמַלְתָּ בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתָּ שֹׁבֵן לְיָדָהּ הֲיִיה וּבֵן לְיָלָה אֲבִיר.
- (יא) וַאֲנִי לֹא אֲחֻס׃ עַל נִינּוּה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהּ הַרְבֵּה מִשְׁתֵּים עֲשָׂרָה רַבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין יָמֵינוּ לְשִׁמְאוֹלוֹ וּכְהֶמָּה רַבָּה?"

- יונה אינו עונה בשנית לאלוהים. כיצד אתם מפרשים את שתיקתו, שתיקה כהודאה או שתיקה רועמת?
- מה המסקנה שעולה מסופו של הסיפור?
- האם, לדעתכם, המסר הזה נכון? מדוע?
- חשבו, מדוע נקבע במסורת לקרוא את ספר יונה ביום הכיפורים?
- מה דעתכם על מסורת זו?